

Audzināšanas darba programma

2024./2025.m.g. - 2026./2027.m.g.

Audzināšana ir mērķtiecīgi organizēta izglītības procesa neatņemama sastāvdaļa, izglītojamā vispusīgas, tajā skaitā tikumiskās, attīstības veicināšana un attieksmju veidošana. Audzināšana ir virzīta uz sociālās un kultūras pieredzes ieguvī, izglītojamo emocionālā intelekta attīstību un pašregulāciju, vērtību sistēmas veidošanos un tikumu izkopšanu (vērtībizglītošanu) attiecību veidošanai, sadarbībai, pilsoniski atbildīgai un veiksmīgai dzīvei sabiedrībā. Audzināšana ir cieši saistīta ar pašaudzināšanu (pašizziņu un pašpilnveidi).

Katra pedagoga iesaistīšanos un atbildību audzināšanas darbībā nosaka Izglītības likums, valsts pamatizglītības standarts, valsts vispārējās vidējās izglītības standarts un mācību priekšmetu standarti. Izglītības iestādes attīstības stratēģija, mērķi un uzdevumi nodrošina audzināšanas darbību, kas sekmē katra skolēna harmonisku un vispusīgu attīstību.

Audzināšanas mērķis ir nodrošināt iespēju katram izglītojamam kļūt par krietnu cilvēku, tikumisku, rīcībspējīgu un atbildīgu personību sabiedrībā, veicināt izglītojamā izpratni par vērtībām un tikumiem, sekmējot to iedzīvināšanu, bagātināt kultūrvēsturisko pieredzi, stiprināt piederību un lojalitāti Latvijas valstij un Latvijas Republikas Satversmei.

Audzināšanas darba struktūra

Audzināšanas programmas uzdevumi

1. Sekmēt klases audzinātāja, atbalsta komandas speciālistu un izglītojamo, viņu vecāku (audžuvecāku) sadarbību.
2. Veicināt izglītojamā izpratni par tikumiem, motivēt tikumiskai rīcībai, sadarbībai un savstarpējam atbalstam.
3. Nodrošināt izglītojamā veselību veicinošu un drošu vidi, popularizējot veselīgu dzīvesveidu, kā arī sekmēt intelektuālo un emocionālo labklājību.
4. Sekmēt patriotisko un pilsonisko audzināšanu. Skaidrot patriotiskās un pilsoniskās audzināšanas tiesības un pienākumus.
5. Attīstīt caurvijas prasmes: kritisko domāšanu un problēmjauditājumu risināšanu, jaunradi un uzņēmējspējas, pašvadītu mācīšanos, pilsonisko līdzdalību, sadarbību, digitālo pratību.
6. Motivēt izglītojamos turpmākās karjeras izvēlei.
7. Veicināt un īstenot izglītības iestādes audzināšanas darba formu dažādību (tradīcijas, pasākumi, apkārtnes vides sakopšana, sadarbības partneru iesaistīšana, iniciatīva "Latvijas skolas soma", dalība cita veida projektos u.c.).
8. Stiprināt izglītības iestādes un ģimenes (audžuģimenes) savstarpējo sadarbību.
9. Popularizēt kultūrvēsturisko mantojumu.

Audzināšanas darba principi

- **sadarbība** – audzināšanas jautājumu risināšanā iesaistās visas ieinteresētās puses: pedagogi un izglītības darbinieki, izglītojamie, vecāki un ģimene, vietējā kopiena, valsts un pašvaldības institūcijas, nevalstiskās organizācijas, sabiedrība;
- **sistēmiskums** – nodrošināta audzināšanas darba sistēma un attīstība;
- **nepārtrauktība un pēctecība, iekļaušana, līdzdalība, vienotas prasības** audzināšanas darba īstenošanā un mērķu sasniegšanā;
- **atvērtība** informācijai un dialogam, sadarbībai, inovācijām;
- **pedagoga kompetence un atbildība** izvēloties saturu, mācību formas un metodes;
- **informācijas izmantošana mācību** un audzināšanas darbībā ar pedagoģiski pamatotu mērķi.

Klases audzinātāja pienākumi

1. Vadīt vienu klases stundu nedēļā atbilstoši stundu sarakstam un to dokumentēt E-klases žurnālā.
2. Katru gadu veikt instruktāžu skolēniem par izglītības iestādes iekšējās kārtības un drošības noteikumiem, skolēnu snieguma vērtēšanas kārtību.
3. Analizēt audzināšanas darbu klasē, skolēnu sasniegumus, dinamiku, motivēt skolēnus veikt pašvērtējumu.
4. Veikt skolēnu izpēti, sadarbojoties ar priekšmetu skolotājiem un atbalsta personālu.
5. Sadarboties ar skolēnu vecākiem.
6. Kārtot klases audzinātāja dokumentāciju.
7. Informēt klasi par aktualitātēm izglītības iestādē.
8. Veicināt klases kolektīva saliedēšanu.
9. Iesaistīt skolēnus izglītības iestādes organizētajos ārpusstundu pasākumos.
10. Organizēt skolēnu līdzdalību klases un izglītības iestādes vides saglabāšanā un sakopšanā.
11. Motivēt skolēnus iesaistīties skolēnu pašpārvaldē un ārpusstundu darbībā, tajā skaitā interešu izglītības programmās.
12. Sniegt atbalstu savas audzināmās klases skolēniem, ievērojot skolēnu individuālās īpatnības, sekmēt viņu personības attīstību.
13. Pārraudzīt audzināmās klases uzvedību un kārtību skolā.
14. Organizēt audzināšanas darbu, ievērojot skolēnu individuālās īpatnības, domas, uzskatus, izzināt intereses un spējas.
15. Sadarbojoties ar priekšmetu pedagogiem, izglītot skolēnus saskarsmes kultūrā, attīstīt prasmi veidot veselīgu dzīves veidu.
16. Analizēt audzināšanas darbu.

Audzināšanas programmas realizācijas formas

1. Klašu audzinātāju darbs.
2. Klašu ārpusstundu aktivitātes.
3. Izglītības iestādes ārpusstundu aktivitātes.
4. Pagasta, novada un valsts sabiedriskās un kultūras dzīves aktivitātes.
5. Darbība interešu izglītības pulciņos.
6. Mācību stundu un projektu darbs.
7. Iesaistišanās labdarībā.
8. Sadarbība ar ģimenēm.
9. Atbalsta personāls.

Klases audzinātāja dokumentācija

1. Klases audzinātāja elektroniskā dokumentācijas mape, kurā ietilpst izglītojamo saraksts, skolēnu klases aktīvs, klases vecāku aktīvs, dalība interešu izglītībā, klases stundu plānojums, klases vecāku sapulču protokoli.
2. Klases audzinātāja dokumentācijas mape, kurā drošības instrukcijas un ekskursiju (pārgājienu) pieteikumi.
3. Izglītojamo izpētes materiāli, kurus veido un kārtro audzinātājs pēc brīvas izvēles.
4. Ieraksti par individuālajām sarunām ar izglītojamajiem un/vai vecākiem e-klasē.
5. Karjeras izglītības materiāli.
6. Klases audzinātāja darba pašvērtējums.

Sadarbība ar vecākiem

- Skolas padome - piedalās vecāku izvirzītie pārstāvji no katras klases.
- Klases vecāku sapulces un izglītības iestādes vecāku pilnsapulces.
- Vecāku dienas.
- Regulāra informācijas atspoguļošana izglītības iestādes mājas lapā.
- Regulāra sadarbība ar mācību vides e-klase starpniecību.
- Regulāra sadarbība, izmantojot elektronisko saziņu un tālruni.
- Iesniegumi, atļaujas, aptaujas.
- Dalība izglītības iestādes rīkotajos pasākumos un aktivitātēs (palīdzība tautisko deju skatēs, ekskursijās, sporta pasākumos, olimpiāžu dienā sākumskolā, pēdējā skolas zvana diena, izlaidums, koncerti).

Tikumiskā audzināšana

Audzināšanas process ir vienots, pēctecīgs, nepārtraukts un daudzveidīgs. Vērtības un tikumus izkopj, pedagogiem un izglītojamajiem iedzīvinot tikumus savstarpējās attiecībās un pilnveidojot savu vērtību sistēmu. Tas notiek:

1. Mācību stundās, klases vai grupas audzinātāja stundā, ārpusstundu nodarbībās, starpbrīžos, interešu izglītības programmās, dažādos izglītības iestādes organizētajos pasākumos un projektos (izglītības iestādē un ārpus tās), ikdienas sadzīves situācijās.
2. Pedagogiem sadarbojoties ar izglītojamā vecākiem (personām, kas īsteno aizgādību) un izglītojamā ģimeni.
3. Pedagoģiskajā sadarbībā, izglītojamo un pedagogu, atbalsta personāla un citu izglītības iestādē nodarbināto personu mijattiecībās.

Audzināšanas procesā izkopjamie tikumi

- **Atbildība** – griba un spēja paredzēt savas izvēles un rīcības sekas un rīkoties, respektējot cita cilvēka cieņu un brīvību.
- **Centība** – čaklums, uzcītība, rūpība un griba jebkuru darbu veikt pēc iespējas mērķtiecīgāk, kvalitatīvāk un produktīvāk.
- **Drosme** – izlēmība, baiļu pārvarēšana, rakstura stingrība, situācijas novērtēšana un cieņpilna rīcība, uzņēmība, centieni pēc taisnīgā un labā.
- **Godīgums** – uzticamība, patiesums, vārdu un darbu saskaņa.
- **Godrība** – māka izmantot zināšanas labā veicināšanai savā un sabiedrības dzīvē;
- **Laipnība** – vēlība, atsaucība pret citiem, pieklājība.
- **Līdzcietība** – attīstīta empātija, vēlme iejusties otra pārdzīvojumos un aktīvs atbalsts.
- **Mērenība** – rīcības un uzskatu līdzsvarotība, spēja nošķirt saprātīgas vēlmes no nesaprātīgām un atteikties no nevajadzīgā, atturēšanās no tā, kas traucē personas attīstību.
- **Savaldība** – uzvedības un emociju izpausmju kontrole un vadība, respektējot savu un citu cilvēku brīvību, kā arī cienot sevi un citus.
- **Solidaritāte** – savstarpējs atbalsts un rīcības saskaņotība, rūpes par savu, citu un kopīgu labumu, demokrātisks dialogs ar citiem.
- **Taisnīgums** – godprātīga lemsšana, cilvēktiesību un citu saprātīgu interešu un morāles normu ievērošana.
- **Tolerance** – iecietība, vēlme izprast atšķirīgo (piemēram, cilvēka ārējo izskatu, veselības stāvokli, uzvedību, viedokli, ticību, paražas).

Karjeras izglītība

Viens no izglītības iestādes audzināšanas darba virzieniem ir izglītojamo profesionālā orientācija un karjeras izvēle, lai izglītības procesā mācītu un palīdzētu izglītojamiem apgūt karjeras vadības prasmes, lai viņi mērķtiecīgi veidotu savu mācību, darba un profesionālo dzīvi. Veidojot klases audzinātāja darba plānu mācību gadam, katrs audzinātājs ieplāno noteikto klases stundu skaitu karjeras izglītības jautājumiem, lai nodrošinātu pasākumu kopumu, kas palīdz izglītojamiem apzināti izvēlēties līdzekļus savas izglītības un karjeras plānošanai. Karjeras izglītības īstenošanas pasākumi tiek realizēti šādās aktivitātēs:

1. Klases stundās;
2. Mācību priekšmetu stundās;
3. Karjeras, profesijas izvēles dienās;
4. Ēnu dienās
5. Ārpusklases pasākumos, izglītojošie projekti u.c..

Interesešu izglītības programmas

Interesešu izglītības pedagogi, darbojoties saskaņā ar interesešu izglītības pulciņu programmu un darba plānu, iekļaujas Vecpiebalgas vidusskolas vienotā audzināšanas darba sistēmā, integrējot savā darbā daudzpusīgas audzināšanas darba metodes. Interesešu izglītībā realizē kultūrizglītības, sporta un tehnoloģiju, vides interesešu izglītības virzienus, piedāvājot izglītojamiem iespējas papildināt savas zināšanas dotajās jomās, kā arī gūt atziņas karjeras izvēlē. Interesešu izglītības pulciņi aktīvi piedalās izglītības iestādes pasākumu veidošanā, kā arī Valsts svētku atzīmēšanas pasākumos.

Izglītības iestādes pasākumi

Izglītības iestāde plāno un organizē dažādus ārpusstundu pasākumus ar mērķi: veicināt piederības izjūtu izglītības iestādei, pagastam, novadam, stiprināt patriotismu, apzināt tikumiskās vērtības, būt zinošiem karjeras izglītības, veselības un drošības jautājumos. Veicināt karjeras izglītības prasmju apguvi. Ārpusstundu pasākumu plānu sagatavo katra mācību semestra sākumā. Plāns sevī iekļauj Valsts svētkus, atceres dienas, izglītības iestādes tradicionālos svētkus, pasākumus.

Izglītības iestādes tradicionālie svētki:

- Zinību diena
- Dzejas diena
- Skolotāju dienai veltītās aktivitātes
- Lāčplēša diena

- Valsts svētku pasākums
- Ziemassvētku koncerts
- Valentīndiena
- Žetonvakars
- Gada noslēguma koncerts
- Pēdējā zvana svētki
- Absolventu diena
- Izlaidumi

Klases stundu temati un skaits

Temati	1.kl.	2.kl.	3.kl.	4.kl.	5.kl.	6.kl.	7.kl.	8.kl.	9.kl.	10.kl.-11.kl.	12.kl.
Sevis izzināšana un pilnveidošana	8	8	8	10	10	10	9	9	8	9	8
Piederība valstij	8	9	9	7	9	7	8	8	6	6	5
Pilsoniskā līdzdalība	4	3	3	2	4	2	2	4	2	3	4
Karjeras izvēle	3	3	3	3	3	3	4	6	6	6	6
Veselība un vide	6	6	6	8	4	8	8	4	8	8	6
Drošība	6	6	6	5	5	5	4	4	3	3	3
Kopā	35	35	35	35	35	35	35	35	33	35	32

Klases stundas ieteicams izvēlēties pēc reālās situācijas un vajadzības.

Paraugš klases stundu plānojumam

Vecpiebalgas vidusskolas
____.klases audzinātājas/tāja _____
audzināšanas darba plāns 20...../20.....m.g.

Mērķis:
Uzdevumi:
Vērtības:

Audzināšanas stundu tematiskais sadalījums:

Sevis izzināšana un pilnveidošana	Karjeras izvēle
Piederība valstij	Veselība un vide
Pilsoniskā līdzdalība	Drošība

Vecpiebalgas vidusskolas ____klases
klases stundu tematiskais sadalījums 20...../20.....m.g. 1.semestrī, (2.semestrī)

Klases audzinātāja/tājs _____

Datums	Tēma/apakštēma	Izmantotās mācību metodes un paņēmieni, literatūras avoti
SEPTEMBRIS		

Vienota pieeja audzināšanas darbā

Līdztekus VISC ieteiktajiem virzieniem, būtiski klases stundu tematikā iekļaut tieši Vecpiebalgas vidusskolai aktuālus jautājumus un tēmas, kas palīdzētu skolēniem apzināties sevi kā vienota skolas kolektīva daļu, motivētu iesaistīties sabiedriskajā dzīvē, interešu izglītībā, veidot cieņpilnas attiecības ar skolotājiem, tehniskajiem darbiniekiem, klasesbiedriem un skolasbiedriem, līdzdarboties skolas vides saglabāšanā, pilnveidošanā, kā arī pozitīva skolas mikroklimata veidošanā.

Mēnesis	Tēma	Tēmas atklāšana
Septembris	Mana skola	<ul style="list-style-type: none"> • Attīstības plāns • Skolas misija, vīzija, vērtības • Skolas himna • Skolas formas/lietišķs apģērbs • Iekšējās kārtības noteikumi • Interesu izglītības piedāvājums • Vērtēšanas kārtība • Konsultācijas • Kultūrvēsturiskais mantojums
Oktobris	Skolas vērtības un tikumi	<ul style="list-style-type: none"> • Skolas tradīcijas (pasākumi) • Klases kolektīva veidošanās priekšnoteikumi (klases pasākumu plāns) • Iesaistīšanās skolas sabiedriskajā dzīvē, skolēnu pašpārvaldes darbībā, interešu izglītībā
Novembris	Patriotisms	<ul style="list-style-type: none"> • Latvijas simboli un vērtības (himna, karogs, daba, kultūra u.c.) • Ieskats par Lāčplēša dienu un 18.novembra svētkiem • Valsts svētku tradīcijas un pasākumi valstī, pilsētā, pagastā • Valsts svētku koncerts un citi pasākumi skolā (iesaistīšanās, informētība, attieksme, cieņa utt.)
Decembris	Izaugsme un sadarbība	<ul style="list-style-type: none"> • Mācību un ārpusstundu darba izvērtējums (veiksmes, neveiksmes, iemesli, turpmākie risinājumi) • Iesaistīšanās klases un skolas Ziemassvētku pasākumos • Labdarība
Janvāris	Drošība	<ul style="list-style-type: none"> • Drošības noteikumi (uz ledus, ūdens tuvumā, ceļu satiksme, vilciena tuvumā, ugunsdrošība, atrašanās vieta un pieaugušo informēšana u.c.) • Drošība internetā • Mobings, emocionālā vardarbība

Februāris	Karjera	<ul style="list-style-type: none"> • Profesiju daudzveidība • Skolēnu vecāku stāsti • Turpmākās mācību iespējas pēc Vecpiebalgas vidusskolas
Marts	Pieklājība	<ul style="list-style-type: none"> • Iekšējā kultūra, etiķete (pieklājība, sasveicināšanās, savstarpējās attiecības ar klases un skolas biedriem, skolotājiem, tehniskajiem darbiniekiem, viesiem, ēšanas kultūra u.c.)
Aprīlis	Vide	<ul style="list-style-type: none"> • Atkritumu šķirošana • Pārsteidzošākie Latvijas dabas objekti • Skolas apkārtnes labiekārtošanas iespējas, talkas • Āra nodarbības
Maijs	Veselība un fiziskās aktivitātes	<ul style="list-style-type: none"> • Fizisko aktivitāšu nozīme • Aktivitāšu iespējas skolā un pilsētā • Datoratkarība • Plāns vasarai

Atbalsta nodrošināšana izglītojamajiem

Izglītības iestāde nodrošina atbalstu izglītojamajiem. Atbalsta personāls sniedz nepieciešamo emocionālo, psiholoģisko un sociālo palīdzību. Notiek informācijas apmaiņa starp atbalsta personālu, mācību priekšmetu pedagogiem, klašu audzinātājiem un vecākiem (audžuvecākiem), lai izglītojamie saņemtu nepieciešamo atbalstu.

Atbalsta personālā darbojas:

- Sociālais pedagogs
- Speciālais pedagogs
- Logopēds
- Pedagogu palīgi

Plānojamie audzināšanas darba rezultāti

- Skolēni ievēro iekšējās kārtības noteikumus
- Skolēni aktīvi iesaistās pašpārvaldes darbā un līdzdarbojas skolas vides attīstīšanā, lēmumu pieņemšanā, iesaistās sabiedriskā un ārpusklases darba

organizēšanā, fizisko aktivitāšu veicināšanā un kultūras dzīvē

- Tiek veicināta skolēnu vērtīborientācija un attieksmes veidošana pret sevi, citiem cilvēkiem, darbu, dabu, kultūras vērtībām, skolu, sabiedrību un valsti.
- Ārpusstundu aktivitātes un pasākumi ir vērsti uz skolēnu radošo un sociālo prasmju attīstību, vērtību orientāciju, karjeras izaugsmi
- Skolēni iesaistās tautas tradīciju un kultūrvēsturiskā mantojuma izzināšanā, saglabāšanā un pilnveidē, apkārtējās vides sakopšanā.
- Padziļinājusies skolēnu izpratne un atbildība par cieņas pilnām savstarpējām attiecībām, mazinot neiecietību un vardarbību konfliktu risināšanā, kā arī par veselīgu dzīvesveidu un personiskās drošības jautājumiem. Skolēni iesaistās labdarības pasākumos
- Pieaugusi vecāku informētība un aktivitāte, sadarbība ar izglītības iestādi
- Skolā tiek īstenots mērķtiecīgs un pārskatāmi koordinēts audzināšanas darbs, sadarbojoties izglītības iestādes pedagoģiskajam personālam, skolēniem, viņu ģimenēm un citām audzināšanas darbā iesaistītām institūcijām.

Vecpiebalgas vidusskolas audzināšanas programma ir veidota, pamatojoties uz audzināšanas darbību reglamentējošiem dokumentiem:

- Izglītības likumu. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/50759-izglitibas-likums>
- Bērnu tiesību aizsardzības likumu. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/49096-bernu-tiesibu-aizsardzibas-likums>
- Valsts pamatizglītības standartu. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/303768-noteikumi-par-valsts-pamatizglitibas-standartu-un-pamatizglitibas-programmu-paraugiem>
- Valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un mācību priekšmetu standartus. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/309597-noteikumi-par-valsts-visparejas-videjas-izglitibas-standartu-un-visparejas-videjas-izglitibas-programmu-paraugiem>
- Ministru kabineta noteikumus Nr. 480 *“Izglītojamo audzināšanas vadlīnijas un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtība”*. Saite: <https://likumi.lv/ta/id/283735-izglitojamo-audzinasanas-vadlinijas-un-informacijas-macibu-lidzeklu-materialu-un-macibu-un-audzinasanas-metozu-izvertesanas>
- Izglītības un Zinātnes ministrijas un VISC noteiktos prioritāros virzienus audzināšanas darbam; VISC metodiskos materiālus *“Ieteikumi Klases stundu programmas īstenošanai”*. Pieejams: https://registri.visc.gov.lv/audzinasana/dokumenti/metmat/ieteikumi_klases_st_prog_r_ist.pdf